

Przedmowa

Tom 9. Systemu Prawa Karnego, zatytułowany „Przestępstwa przeciwko mieniu i gospodarcze”, stanowi realizację kolejnego etapu szczególnie doniosłego dla polskiej nauki prawa karnego projektu, który sprowadza się do systemowego omówienia całego rodzimego prawa karnego materialnego.

Już na początku należy wyjaśnić skrót myślowy zaprezentowany w tytule tego tomu. Obejmuje on bowiem w rzeczywistości analizę przestępstw: przeciwko mieniu z Rozdziału XXXV KK (art. 278–295), przeciwko obrotowi gospodarczemu z Rozdziału XXXVI KK (art. 296–309) oraz przeciwko obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi z Rozdziału XXXVII KK (art. 310–316). Dotyczy zatem przestępstw (przepisów) z trzech ostatnich rozdziałów Części szczególnej Kodeksu karnego. Okoliczność ta jednak, rozpatrywana sama w sobie, nie stanowi wystarczającego uzasadnienia dla łącznego omówienia wskazanych przestępstw. Podstawą takiego zabiegu było bowiem uznanie ich wspólnego charakteru, który sprowadza się do karalnego zamachu na ogólnie ujmowany majątek.

Autorzy tego tomu zmagali się przede wszystkim z trudnościami dwojakiego rodzaju. Po pierwsze, z brakiem pełnego opracowania tomów obejmujących ogólne prawo karne, a w szczególności – obejmujących zasady odpowiedzialności karnej. Po drugie, tom ten jest pierwszym tomem z zakresu części szczególnej Kodeksu karnego. Został on przygotowany jako czwarty z planowanych jedenastu tomów Systemu Prawa Karnego (dotychczas ukazały się tomy: 1, 2 i 6). Decyzja o tak wczesnym jego opracowaniu nie była jednak przypadkowa i wynikała z przekonania o szczególnej wadze przestępstw przeciwko mieniu i gospodarczych, zwłaszcza dla praktyki wymiaru sprawiedliwości oraz szczególnego znaczenia tego fragmentu prawa karnego dla naszego państwa. Związane to jest m.in. z faktem, iż przestępstwa przeciwko mieniu stanowią ponad połowę wszystkich popełnianych w Polsce przestępstw, a przestępstwa gospodarcze i finansowe nominalnie wyrządzają większość przestępnych strat majątkowych.

Niezwykle trudno przeprowadzić rozważania systemowe w obecnych czasach, cechujących się daleko posuniętą niestabilnością nie tylko prawa karnego, lecz w ogóle całego prawa. Z jednej strony, nie sposób przeprowadzić rzetelną i pogłębioną analizę systemu na tyle ogólnie i syntetycznie, aby była ona odporna na częste i istotne zmiany prawa, z drugiej zaś – zmiany te czynią taką analizę w części nieaktualną. Wydaje się, iż „złotego środka” tutaj nie ma. Dlatego też tom 9., jako pierwszy z całej serii 11 tomów – doczekał się właśnie 2. wydania – a w kolejnych latach możemy spodziewać się dalszych wznowień. Jednak okoliczność ta ma swoją doniosłą wartość poznawczą, stanowi bowiem dobitny dowód niestabilności prawa.

Celem tego opracowania jest wskazanie i omówienie wszystkich węzłowych problemów związanych ze szczególnymi podstawami odpowiedzialności karnej za kodeksowe przestępstwa przeciwko mieniu, gospodarcze i finansowe. Podstawą przeprowadzonej analizy jest w szczególności przepis karny określający dane przestępstwo. Wybór takiej metody badawczej zdeterminował formę i treść rozważań. Poszczególne przestępstwa

zostały bowiem omówione zasadniczo według rodzajów znamion danego typu czynu zabronionego.

Wskazana powyżej okoliczność zrodziła konieczność uniknięcia formy i treści komentarza do danych przepisów karnych. Zadanie to zostało zrealizowane poprzez systemową klasyfikację rozważań dogmatycznych i oparcie ich na łącznej podstawie: polityczno-kryminalnej, kryminologicznej, historyczno-prawnej, prawno-porównawczej, a przede wszystkim – systemowej, tj. odnoszącej normy prawa karnego do innych pozakarnych norm prawnych, w tym przede wszystkim – norm ustrojowych (Konstytucji RP).

Niniejszy tom z oczywistych powodów nie stanowi kontynuacji swojego odpowiednika w poprzednim Systemie Prawa Karnego (*L. Andrejew, L. Kubicki, J. Waszczyński* (red.), System Prawa Karnego. O przestępstwach w szczególności. Część II, t. IV, Wrocław 1989). Od tego czasu zmienił się system prawny, ewoluowała nauka prawa karnego, ale przede wszystkim – w obecnym Systemie Prawa Karnego przyjęto odmienne założenia formalne i merytoryczne. Znalazło to swój wyraz w istotnych różnicach w zakresie podziału, treści i objętości przeprowadzonej analizy.

System Prawa Karnego, w tym również tom 9., jest przede wszystkim owocem dorobku nauki prawa karnego, a przez to – jego głównymi adresatami są osoby, którzy tą nauką zajmują się zawodowo. Należy jednak podkreślić, iż jest on również skierowany do praktyków, tj. osób, które zawodowo stosują prawo karne. Z tego względu unika się w nim nadto skomplikowanych lub wyłącznie otwartych rozważań teoretyczno-prawnych, na rzecz przystępnych wyjaśnień o wartości praktycznej.

Tom 9. opracowało łącznie czternastu Autorów, w tym m.in. † prof. *Andrzej Marek*, który, będąc jednocześnie Redaktorem Naczelnym Systemu Prawa Karnego, ponadto czynnie uczestniczył w powstaniu całego tego tomu. Wszystkim tym osobom chciałbym serdecznie podziękować za włożony trud i zyczliwą współpracę.

Chciałbym również podziękować Wydawnictwu C.H.Beck za wspaniały pomysł wydania Systemu Prawa Karnego i – co najważniejsze – jego w pełni profesjonalną realizację.

Poznań, czerwiec 2015 r.

prof. UAM dr hab. Rober Zawłocki